

Vervolgcurcus Schematherapie

Kortdurende behandeling van persoonlijkheidsproblematiek

*toepassing van schematherapie
in de Basisgeneralistische GGZ*

Ontwikkeling en opzet

De effectiviteit van schematherapie bij Borderline persoonlijkheidsstoornissen is al intensief onderzocht, maar ook cliënten met andere persoonlijkheidsproblematiek profiteren in grote mate van schematherapie, zodanig dat er na afloop van de behandeling niet meer wordt voldaan aan de criteria van een persoonlijkheidsstoornis. Ook op het gebied van recidiverende angst- en stemmingsstoornissen blijkt schematherapie goede resultaten te boeken. Het toepassen van kortdurende schematherapie is reeds goed uitgewerkt en onderzocht in groepstherapie. Daarnaast is er inmiddels ook ruime ervaring met de toepassing hiervan in individuele therapie.

Door de veranderingen in de zorg komt zwaardere problematiek in de Basisgeneralistische GGZ terecht. Daarnaast zijn veel aanmeldingsklachten in de BGGZ gerelateerd aan de persoon van de cliënt en de disfunctionele patronen waarin deze verstrikt kan raken. Het behandelen van (milde) persoonlijkheidsproblematiek is daardoor niet meer voorbehouden aan de Specialistische GGZ, maar roept wel de vraag op wat haalbaar is binnen de beperkte behandelduur van de BGGZ. Het kunnen toepassen van kortdurende schematherapie vereist gedegen kennis en kunde op het gebied van de schematherapie, enerzijds om de haalbaarheid van kortdurende schematherapie goed te kunnen inschatten, anderzijds om schematherapie in verkorte vorm goed te kunnen uitvoeren en te voorkomen dat dit slechts losse technieken zijn die aan een cognitief gedragstherapeutische behandeling worden toegevoegd.

Deze 25-uurs vervolgcursus Schematherapie is gericht op het verdiepen van de kennis van schematherapie en het uitbreiden van vaardigheden om deze therapie ook in kortdurende trajecten te kunnen uitvoeren. De cursus veronderstelt een goede basiskennis van de schematheorie, schematherapeutische principes en technieken. Er wordt ruim aandacht besteed aan diagnostiek en indicatiestelling. Ook wordt geoefend met het opstellen van het behandelplan en bepalen en behouden van de focus van behandeling. Ook in kortdurende trajecten is de therapeutische relatie (limited reparenting) essentieel. Dit is dan ook een belangrijk onderwerp, zowel wat betreft het hanteren van de therapeutische relatie als de invloed van eigen schema's en modi van de therapeut op dit proces. Naast het uitgebreid oefenen van diverse schematherapeutische technieken, komt tenslotte het opzetten van kortdurende schematherapeutische groepsbehandeling aan bod.

De cursus is sterk gericht op het actief aan de slag gaan met de stof en oefenen van technieken. Aan de hand van casuïstiek wordt veel praktisch geoefend met de verschillende technieken, zowel op het gebied van diagnostiek als behandeling. Er wordt veel in subgroepen gewerkt, waarbij de docent gerichte feedback geeft. Werkvormen zijn onder andere demonstraties, rollenspellen, schriftelijke opdrachten en discussies. De literatuur wordt vooraf gelezen en slechts kort toegelicht in de cursus.

Cursusdata en locatie

Data 2023: 14 september, 10.00 - 17.00
5 oktober, 10.00 - 17.00
9 november, 10.00 - 13.00 (online)
30 november, 10.00 - 17.00

De praktijktoets vindt online plaats in groepjes van 4 à 5 cursisten, je kunt worden ingedeeld op:

Groep 1: 9 november, 14.00 – 16.45 10.00 - 12.45
Groep 2: 10 november, 10.00 – 12.45
Groep 3: 10 november, 13.30 - 16.15

Locatie: Utrecht

Aantal deelnemers: maximaal 14

Accreditatie

Accreditatie is aangevraagd en in het verleden toegekend door de Vereniging voor Schematherapie (25-uurs vervolgcursus), de VGCT (25-uurs vervolgcursus) en het NIP-ELP (25 uur nascholing).

De studiebelasting bedraagt 25 uur cursusdeelname en ca. 25 uur thuisstudie (literatuur en opdrachten).

Doelgroep

De cursisten die kunnen deelnemen aan een Schematherapie cursus voldoen aan de volgende voorwaarden:

1. Het met goed gevolg afgerond hebben van een door de Vereniging voor Schematherapie (VSt) erkende basiscursus Schematherapie.
2. Één van de volgende kwalificaties:
  - a. BIG-registratie als gz-psycholoog, psychotherapeut, klinisch psycholoog of psychiater, dan wel in opleiding zijnde daartoe;
  - b. gewoon lidmaatschap van een specialistische psychotherapievereniging, dan wel in opleiding zijnde daartoe;
  - c. de NVO2 orthopedagoog-generalist en de postmaster orthopedagoog-generalist SKJ3, dan wel in opleiding zijnde daartoe;
  - d. gewoon lidmaatschap van een Vlaamse psychotherapievereniging waarvan het gewoon lidmaatschap automatisch recht geeft op het gewoon lidmaatschap van een specialistische psychotherapievereniging, dan wel in opleiding zijnde daarvoor;
  - e. registratie als vaktherapeut in het Register Vaktherapeutische Beroepen.

Per cursusgroep mag een beperkt aantal overige hbo'ers en masterpsychologen (niet in opleiding tot gz-psycholoog of psychotherapeut) deelnemen. Voorwaarden daarvoor is dat:

- a. hbo'ers in het bezit zijn van een hbo MSc titel met een artikel 14 Wet BIG registratie op het gebied van de geestelijke gezondheid
- b. hbo'ers en masterpsychologen in hun werksituatie samenwerken met BIG-geregistreerde schematherapeuten die als senior of supervisor zijn ingeschreven in het Register schematherapeut
- c. supervisie en intervisie georganiseerd zijn;
- d. hbo'ers en masterpsychologen wat betreft klinische vaardigheden een niveau hebben in het werken met persoonlijkheidsstoornissen en ernstige As I stoornissen, dat voldoende is om de cursus met succes te kunnen volgen. De hoofddocent beoordeelt vóór de cursus of de hbo'er of masterpsycholoog voldoet aan deze voorwaarden.

Docent

Mevr. drs. F.K. (Fieke) Bosma, GZ-psycholoog, Supervisor VGCT en Supervisor vereniging voor Schematherapie
BIG-registratienummer 99063486425
VGCT lidmaatschapsnummer 5689

fiekebosma@gmail.com

Onderwerpen

De volgende onderwerpen komen aan bod:

- Diagnostiek en indicatiestelling; toepassing van Schematherapie in de BGGZ
- Opstellen van een behandelplan, bepalen van de behandelfocus in schema/modi termen
- Opzet van de schematherapeutische behandeling in de BGGZ
- Casusconceptualisatie en modusmodel bij veelvoorkomende problematiek
- Therapeutische houding en hanteren van de therapeutische relatie
- Interventies aanpassen op therapiefase en cliëntgedrag (schema / modus)
- Schematherapeutische interventies: experiëntiële, cognitieve en gedragsmatige technieken
- Interventies gericht op het versterken van de Gezonde volwassene
- Mindfulness en Schematherapie
- Hanteren en stimuleren van boosheid
- Toepassing van kortdurende schematherapie in groepen
- Afsluiten van de behandeling en terugvalpreventie

Leerdoelen

- Kunnen inschatten bij welke diagnose, problematiek en omstandigheden schematherapie geïndiceerd is binnen de BGGZ
- Een schematherapeutisch behandelplan opstellen bij persoonlijkheidsproblematiek in de BGGZ; bepalen van een behandelfocus en kiezen van passende interventies in de behandeling
- De verschillende schemamodimodellen kunnen toepassen in de praktijk
- Experiëntiële technieken kunnen toepassen bij disfunctionele schema's en modi; meerstoelentechniek, imaginatie en rescripting, modidialoog, etc.
- Cognitieve technieken kunnen toepassen bij disfunctionele schema's en modi; cognitief dagboek, flashcards, geldigheid van schema's toetsen, dialoog met gezonde kant, etc.
- Gedrag patronen doorbreken bij disfunctionele schema's en modi; imaginatie, rollenspel, huiswerk, etc.
- Interventies kunnen afstemmen op de schema's en modi van de cliënt en de fase van behandeling
- Limit setting, grenzen kunnen stellen aan disfunctioneel en therapieverstorend gedrag
- Kunnen omgaan met boosheid of ontbreken van boosheid
- Versterken van de Gezonde volwassene en het blijde kind
- Kunnen toepassen van elementen uit mindfulness binnen schematherapie
- De therapeutische relatie kunnen hanteren (limited reparenting, empathische confrontatie, limit setting, omgaan met eigen schema's)
- Kennis hebben van de verschillende basisbehoeften en de therapeutische relatie (limited reparenting) hierop kunnen afstemmen
- Eigen schema's en modi kunnen herkennen en hanteren die een rol spelen in de therapeutische relatie

Naast de algemene leerdoelen wordt van de cursisten verwacht dat zij voor aanvang van de cursus individuele leerdoelen opstellen. Deze worden aan het einde van de cursus geëvalueerd.

Aan te schaffen

Young, J.E., Klosko J.S., & Weishaar, M.E. (2005). Schemagerichte therapie. Handboek voor therapeuten. Houten: Bohn Stafleu van Loghum.

Arntz, A. & Jacob, G. (2017). Schematherapie. Een praktische handleiding. Amsterdam: Uitgeverij Nieuwezijds.

De losse artikelen die behoren bij de verplichte literatuur worden via Dropbox ter beschikking gesteld.

Aanwezigheidsplicht

De cursist mag 10% (2,5 uur) van de lesuren hebben gemist om voor een certificaat in aanmerking te komen, mits aan de voorbereiding voor de betreffende bijeenkomst is voldaan. Bij gemiste lesuren tot maximaal 20% (5 uur) kan de cursist met een vervangende opdracht voldoen aan de aanwezigheidsplicht. Cursisten hebben geen recht op het inhalen van gemiste bijeenkomsten bij een andere cursus. Afwezigheid dient gemeld te worden via fiekebosma@gmail.com of tijdens de voorgaande bijeenkomst aan de docent.

Toetsing

Theoretische vaardigheden worden getoetst door middel van observaties van oefeningen en inbreng bij discussies. Praktische vaardigheden worden getoetst door middel van een praktijktoets, die bestaat uit een demonstratie door de cursist van een schematherapeutische techniek middels een rollenspel of een meegebrachte video-opname.

Inschrijving kan door een inschrijvingsformulier te mailen naar:

fiekebosma@gmail.com

Deze cursus kan ook incompany gegeven worden. Neem contact op voor meer informatie.